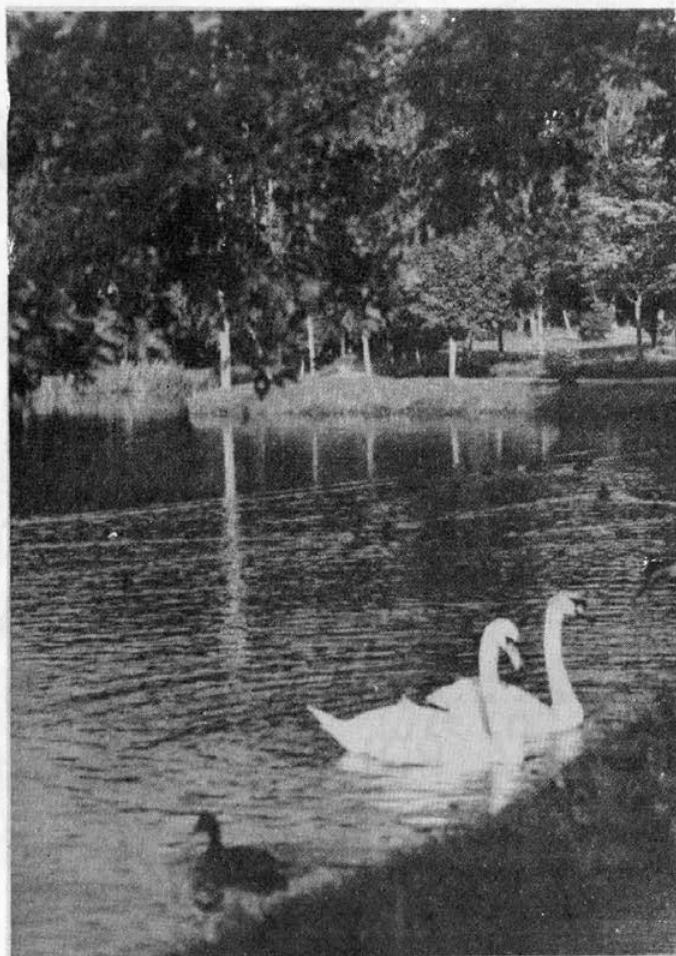

Kool-vih-1955-19-0

ESKILSTUNA E. TÄIENDUSKOOL

KIRI-KOOL

KODUMAA LUIGED

Nr. 19

MAI

1955.

EESTIMAA
 MU VÄIKE ILUS EESTIMAA!
 PRAEGU SINNA MINNA EI SAA,
 SEST KOMMUNISTID VÕTSID TA,
 MU VÄIKSE ARMSA EESTIMAA.
 VÄIKE ILUS KODUMAA PIND!
 KUIGI MA POLE NÄINUD SIND,
 MA TAHAKSIN TAGASI MINNA
 JA NÄHA TALLINNA LINNA!

KALLE, N. DAK.

P. S. Ma tegin selle luuletuse, kui ma mõtlesin Eestimaa üle. Kalle.

KUI MA VÄIKE OLIN...
 VANASTI, KUI MA VÄIKE OLIN,
 ÜTLESIN MA: KALAVANTS JA
 VAGAPAGAN. - NÜÜD, KUI MA
 SUUR OLEN, ÜTLEN: KAVAL
 ANTS JA VANAPAGAN. ENNE
 MA ÜTLESIN: LEINUVADEL LE-
 BANE. - NÜÜD MA ÜTLEN:
 REINUVADER REBANE.

KAS SEE POLE JUBA
 SUURE MEHE JUTT?

NÜÜD OLEN MA KA JUBA
 NELJA-AASTANE.

KALLE, N. Y.
 AEG KADUS. MAA JA MERE
 PEAL SILM MÕNDA SELETAS.

LYDIA KOIDULA.

MINU "SUUR" VEND

IGAPÄEV KUI MA KOOLIST KOJU TULEN, OOTAB MIND MINU VÄIKE VEND KALLE RAIMOND. MEIE HÜÜAME TEDA POISU. TA ISTUB LAUA JUURES JA KIRJUTAB LIIKUVA AABITSA TÄHTEDEST PALJU JUTTE. AGA NIPEA KUI TA LÄBI AKNA NÄEB, ET MA TULEN, JOOKSEB TA RUTTU JA TEEB MULLE UKSE LAHTI! AGA POISULE EI MEELDI, ET MA KIRJUTASIN: MINU VÄIKE VEND. TEMA TAHAB OLLA SUUR.

SIIS MA SELETASIN TEMALE, ET MINA OLEN SUUREM JA TEMA ON VÄIKSEM, SELLEPÄRAST MA EI SAA KIRJUTADA: MINU "SUUR" VEND. VIIMAKS TA LEPPIS SELLEGA JA ÜTLES: "AGA KUI MA KOOLI LÄHEN, OLEN MA IKKA SUUR".

TSIRBU, N. Y.

Ülesanne.

- 1) Kas olete kuulnud, et väikesed tahavad ikka suured olla? Kui jah - mis on selle põhjuseks?
- 2) Kas olete kuulnud, et suured tahavad ka väikesed olla? või vanad tahaksid nooreid olla? Kui jah - miks? Kui ei - miks?

A. R.

ENDEL JA PRILLID

Elas üks poiss, kes arvas, et oleks tore ja uhke, kui tal oleksid prillid. Mitte päikesepillid, vaid tavalised - musta raamiga.

Varsti sõitis kogu pere maale ja oli just viljapeksu aeg. Kui nad jõudsid tallu, oli lõunaaeg ja kõikidele talgulistele oli kaetud laud õuele. Kostitati ka külalisi ja kaevust võetud piim oli kosutav ja jahe.

Talu perepoeg Aadu oli ka sõojate hulgas. Ta uuris kaua poissi linnast, vaatas ta läikivaid saapaid ja kirevat kaelasidet. Eriti tegid talle nalja prillid, õigemini raa-

mid (keegi ei ostnud talle prille, ta oli leidnud raamid), milliseid linnapoiiss Endel kandis rinnataskus.

Aadu hindas külalist kergatsiks ja tahtis teda vähe õpetada. Nigel Endel just ei olnud, nii et töölemineku kutse ta võttis vastu. Talle meeldis talutöö, eriti hobuste askeldamine. Ta unustas isegi oma rumala soovi kanda toredaid prille. Nad said sõpradeks Aaduga, tegid tööd õhtuni ja uurisid õõ tulekul tähti sügisesel taevalaotusel. Nad nägid ehatähte ja kuud, mis tõusis nagu serviti. Õhtul hilja oli talu juurde kuulda perepoja ja linnapoiisi ühist laulu "Hõissa, poisid!"

Endel unustaski prillid, tal oli nüüd nii palju muud, millele mõelda.

Mart K., N. Y.

Ülesanne. Eelolev lugu on kirjutatud "Kiri-Kool" nr. 14 lk. 9 "Katseta sinagi!" ülesandel.

- 1) Kontrollige, kas nõuded on kõik täidetud!
- 2) Esinege arvustajana ja näidake, mis on hea ja mis on halb (kui on)!
- 3) Mis meeldib ja mis ei meeldi? Miks?
- 4) Kas on mõeldav, et poiss hakkab prillidega edvistama? Miks?
- 5) Vaadake prilliäri vaateaknal prilliraame ja võtke selle kohta sõna!

A. R.

ÕIGEKIRI

Harjutus.

Mul on sada (esimene välde) krooni. Saada (teine välde) mulle sada krooni! Mul on sada krooni saada (kolmas välde).

Reegel.

Kui häälik on esimeses vältes, kirjutame ta ühekordse tähega, teist ja kolmandat välidet kirjutame kahekordse tähega

Ülesanne.

1) Kirjuta alljärgnev pala ära ja aseta kriipsu asemele a või aa!

2) Kirjuta kriipsuga märgitud sõna järele sulgudesse (), kas häälik on esimeses vältes (I), teises vältes (II) või kolmandas vältes (III)!

3) On soovitatav koduõpetaja kaasabil enne kirjutamist hoolega harjutada väldete pikkust!

A

Ma t-han täna m-lida pilti. V-ta m-ha! See on v-le. Ta s-dab meid Tartu. S-dan talle r-matu. See oli r-ske s-du. Kiri tuleb ära s-ta. Sõrmus m-ksis s-da krooni. Tütarlaps t-htis sõrmust s-da. Majas oli suur s-l. Meie läksime s-li. Tädi ostis uue k-lu. K-luga on hea k-lu k-luda. Poiss läks s-laja välja. Eestim- on meile -r-mas. Suvel sõidame m-le. V-tasime -knast välja. Laste v-din kostis kaugele. L-mp l-ual on uus. Pildil on tu-me r-m.

Ülesanne.

1) Toimi samuti nagu eelmise palaga!

2) Kriipsu asemele kirjuta e või ee!

E

S-p ei ole kallis. -ma ostis s-pi. S-bivaht on k-rge. S-da teab iga -stlane. Meie k-l on -sti k-l. V-si on soe. Astusin v-tte. Pall v-res poisi -e. Kõik ütlesid "T-re!" T- oli pikk. Täna on meil v-l palju t-ha. -ttekandja hakkas rahvast t-nima. S-pp tagus rauda. S-pal oli nahkpõll -s. Tulel oli suur l-k. Kass r-bis lõngak-ra. Ta k-rutas lõnga. Isa t-nib palju raha. M-silane valmistab m-tt. Kas sulle m-lidib meie järv?

Ülesanne.

1) Toimi samuti nagu esimese palaga!

2) Kriipsu asemele kirjuta i või ii!

I

Rong l-kus k-resti. -sa tuli h-lja koju. V-sime s-nise

palitu rätsepale. Kuusk s-ras ja säras. Tädi ostis kollast s-di. S-dusime n-diotsad kokku. Ma armastan süüa s-d-runit. "Ära k-su!" r-dles ta. "Meil tuleb täna vara koju m-nna," ütles võõras. Lapsed p-lusid ukse vahelt. Tool on jälle l-mist lahti. K-sk on hea kala. Tulid esimesed v-hmap-sad. M-mulegi anti k-ngitusi. K-k k-kus edasi ja tagasi. V-rumaa on osa Eestist.

KODUMAA ON VABA!

Alljärgnev pala on kirjutatud "Kiri-Kool" nr. 15 lk. 10. ja 11. esitatud ülesannete lahendamiseks.

1) Loe need ülesanded "Proovi kirjutada", "Sajasõnaline jutt" ja "Kodumaa on vaba!" hoolega läbi!

2) Loe järgnev pala läbi ja kontrolli kas see on kirjutatud vastavalt nõuetele!

3) Tulemustest teata meile!

*

On videvik, raadio on keeratud lahti ja sellest kostab tasane muusika. Ema, kes jutustas mulle Eestist, on vajunud mõttesse. Vaadeldes ema tekib soov kõndida temaga kodumaa radadel.

Küll oleks tore, kui väike nupu-pööre tooks muusika asemel eestikeelse saate. Mis teeks küll ema, kui kostaks järsku: "Kodumaa on vaba!"

Kodu, Soomelahe paesel kaldal kõrgete männimetsade vahel, kuisk tahaksin Sind näha! Kui kodumaa oleks vaba, saaks lennukiga sõita mõne päevaga Tallinna lennuväljale, kust on tunni-aja sõit koju.

Ema arvab, et vana elumaja asemel on varemed. Ehk on onu kodu ja on ehitatud uue elumaja. Jällenägemise rõõm oleks suur, nähes omakseid. Ema ütleb, et tal siis kaoks tühjus-tunne südamest. Ma loodan, et kord see aeg saabub ja et rahu siis valitseb kogu maailmas. Õnnelike-na võime siis elada seni, kuni meid asetatakse puhkama viimasele unele kodumaa mulda.

Virge Mall, Mich.

Märkus.

Eelmise ülesande jaoks oli antud pealkiri ja otsitud sõnad, mis kuidagi sobisid selle jaoks. Järgneva ülesande jaoks on sõnad saadud täiesti juhuslikult - loosi teel. Tuleb katsetada, kas neist saab kirjutada ühe tervikliku jutu.

Ülesanne.

1) Kirjuta võimalikult lühike jutt ja paiguta sellesse alltoodud sõnad antud järjekorras ja nõutavas vormis!

2) Pane jutule sobiv pealkiri!

Antud sõnad: agitaator, ehmuma, halisema, ikka, jard, kada (näruses riides olev inimene), lahke, maias, narr, ometi, pajatama, rahe, Sahhalin, taip, ummistus, vahikord.

A. R.

SININE LIBLIKAS**Eessõna**

Punaval aovalgel ärkas sinine liblikas lühikeseks ilusaks eluks. Ta purustas majakese, mis teda oli varjanud paljude õõde külma ja päevade palavuse eest. Ta silitas nüüd tüübu, sirutas jalgu ja katsesarvi. Nüüd alles märkas ta, et ta oli üleni sinine. See täitis ta südame uhkusega.

"Milline õnn!" mõtles ta. "Praegu algab ilusaim päev ja mina olen parim ja õnnelikem olend maailmas!"

Siis ta tõstis silmad ja nägi haldjat, kes oli vaikse murega jälginud ta sündimist. Haldjas oli pooleldi õõ varjus - nad ei armasta ju valgust - ta kõneles tasa ja ta hääli oli nagu õõtuule kohin puude ladvus.

Märkus.

- 1) Palume teatada, kas eelnev pala on omalooming või on olnud kirjanduslikke mõjutusi!
- 2) Kui on mõjutusi ja autor on teada, siis tuleb mainida autori nimi ja mõjutuse ulatus, nagu on kombeks kirjanike peres: kas on tõlge? kas on lühendus? kas kokkuvõtte? kas "ainetel" kirjutatud? jne.
- 3) Olgu eelmised read ergutuseks kõigile, kes on leidnud midagi ilusat õõelda, nagu eelmine pala seda on, olgu see siis omalooming või mõjutis!

A. R.

RÜGEMENT SÕDUREID VIIDI ÜLE JÕE

Meie lahendasime selle ülesande piltlikult. Kasutasime kahte raamatut, väikest karbikest, sendilisi ja kahte kümnesendilist.

Enna pani raamatud lauale. Kumbki raamat oli jõekallas. Nende vahel oli jõgi. Väike karp oli paat. Poisid olid kümne-sendilised ja sõdurid olid ühe-sendilised.

Algul sõitsid poisid kahekesi paadiga üle jõe. Siis viis üks poiss paadi tagasi ja sõdur sõitis üle jõe. Nüüd teine poiss tõi paadi tagasi rügemendi poolele ja teine sõdur sõitis üle. Nii toimus senikaua, kui kogu rügement sõdureid oli üle jõe.

Iga sõduri üleviimine võttis aega 9 minutit. Tuhande sõduri üleviimine võttis aega 9000 minutit ehk 150 tundi ehk 6 ööpäeva ja 6 tundi tööajana.

Selle aja jooksul poisid pidid magama 8 tundi iga 24 tunni kohta. Sõõgiaegadeks vajasis nad vähemalt 1,5 tundi iga 24 tunni kohta ja puhkamiseks ka vähemalt 1,5 tundi.

Kui oletame, et poisid olid suured patrioodid ja andsid kogu oma jõupanuse sõjaväe heaks, siis tuleb 6 päeva ja 6 tunni tööajale lisada 8+1, 5+1, 5=11 tundi iga ööpäeva kohta. 11 korratult 6,25-ga on 68,75 tundi - see on ligi kolm päeva. 6 päeva 6 tundi+3 päeva=9 päeva ja 6 tundi.

Nii olid poisid võimelised 10 ööpäevaga 1000 sõdurit viima üle jõe.

Enno, N. Dak.

Ülesanne.

- 1) Lugege "Kiri-Kool" nr. 16 lk. 9 "Lahendada!" läbi!
- 2) Kontrollige, kas Enno lahendus on õige! Kui jah - kas võib ka teisel teel lahendada? Kuidas?
- 3) Kui pole õige, milles on viga?
- 4) Kas sõjaajal selline üleviimine oleks lubatav? Miks?
- 5) Kuidas sõjaajal üleviimine oleks toimunud?

A. R.

Tipa-Hanna on pannud laiskusele jalad alla arvatavasti sellepärast, et teda hoopis minema kihutada.

*

See Anneli kirjutatud "Laiskus" on väga tore jutt. Kui mina seda ette lugesin, siis igatüks meist arvas, et just temast on jutt. Ja Mare oli üsna kuri, et kes teda on lehte pannud. Siis me imetlesime kõik, kuidas Anneli nii hästi meie vigu teadis. Kui ta on väike tüdruk, siis ema vist küll teda aitas.

Anneli poolt soovitatud "kaseurva-plaastrit" meie ei tunne. Ema pidi poistele seletama, mida see üldse tähendab. Ameerikas vist ei olegi sääraseid kaski, mis selleks kõlbavad. Nii ma ei tea ka, kuidas selle rohu mõju on.

Küll aga Anneli jutt mõjus hästi värskendavalt. Mul oli kohe nii halb, et ma ei ole "Kiri-Kooli" ülesandeid lahendanud. (Tipa-Hanna)

"Plaastri" kohta lausub Enno, et ta ei oska seda hinnata, sest tal ei ole selles kogemusi. (Ema ütleb, et "kahjuks!")

Veel laiskuse tundemärke

Laiskus ei taha voodi minna õhtul ja ei taha üles tõusta hommikul.

Laiskus ei taha voodit korrastada.

Laiskus katab laua ainult siis, kui ema on väga kuri.

Laiskus jätab kõik asjad sinna, kuhu nad kukuvad.

Laiskus jääb haigeks, kui ta ei taha midagi teha.

Laiskus ei tea kunagi, kus ta oma asjad on.

Laiskus ei taha kunagi klaverit harjutada.

(Tipa-Hanna)

Laiskus ei taha teha, mida ema käseb.

Laiskus tahab, et teised teevad, mida tema vajab ja soovib. (Enno)

Veel "lastehaigusi"

1) Kino-haigus, 2) Televisioni-haigus, 3) Koomiksete-haigus ja 4) Halbade raamatute haigused (Tipa-Hanna). Enno lisab siia veel 5) Kaklemise haigus.

Tipa-Hanna soovib retsepte

1) Kinno mitte minna! Ja kui minna, siis ainult väga häid filme vaadata. 2) Televisioni asemel lahendada ülesandeid "Kiri-Koolist"!

4) Raamatute asjus küsi õpetajatelt ja vanematelt nõu, mida lugeda.

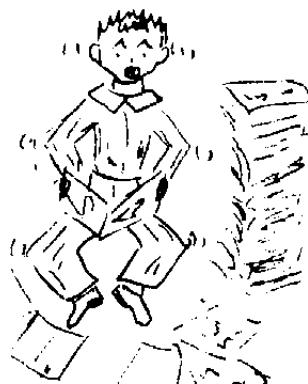
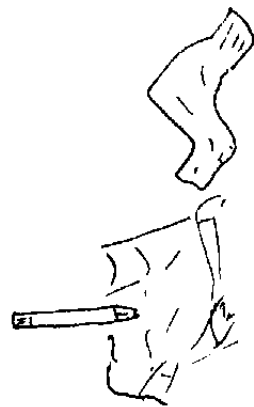
Enno pihtib avameelselt, et ta põeb kõiki neid haigusi ega tea retsepte nende ravimiseks.

Need "haigused" tekivad "minnalaskmisest" ja mõnikord ka väsimusest.

Mis siis teha? Tee kõik õigel ajal, mis sa pead tegema!

Ülesanne.

Palume saata meile retsepte, kuidas keegi on vabanenud oma "haigusest"!

M U R U M Ä E

Lühinäidend lastele kahes pildis.

Tegelased: Mati - 7 a., Viigi - 10 a.; õde-venda.
Ilme - 10 a.; nende küllaline.
Tõnn - 8 a., Rein - 10 a.; naabermajast.
Vanaisa. Udumäekuningas. Murueidetitred. Päkapikumehed.

Tegevus sünnib Ameerikas - eestlase uues kodus.

Esimene pilt.

Elutuba Võidupüha õhtupoolikul.

Vanaisa istub tugitoolis ja jutustab vaheldumisi tukkumisega. Mati, Viigi ja Ilme istuvad ta ümber teda huviga kuulates.

Mati: Ja sina, vanaisa, olid ise kohe päris sõjas?
Van.: Muidugi olin ma... olen ju sulle sest nii palju kordi jutustanud. Kuidas sa seda ära unustad? Oled muidu targa peaga poiss.
Viigi: Jälle sa, Mati, meelitad vanaisa kõnelema sõjast. Sul on kindlasti Vabadussõda päev päeva kõrval selge.
Van.: Ega ma hakka enam sest kõnelema.
Mati: Millal selleks siis veel parem aeg on kui täna?
Viigi: Sina leiad seks alati põhjuse.
Ilme: Täna on tal tõesti õigus. Täna on ju Võidupüha. Mina kuulaksin heameelega, sest minul pole vanaisa, kes mulle jutustaks.
Mati: Vanaisa, sa ju lasid Vabadussõjas püssi kah?
Van.: Muidugi lasin! Kuidas siis? Olin parim laakja.
Mati: Miks sa siis minule keelad püstolitega mängimise?
Viigi: Sina mängid ju kowboi'd ega sa eestlast ei mängi.
Mati: See on ükskõik. Minul ei pruugi eestlast mängida, sest ma olen eestlane.

Van.: Eesti lapsed ei mänginud, et nad laasevad muudkui maha kedagi ühtelugu ja seepärast ma ei taha seda kuulda.

Mati: Ma lasen maha ju pahu mehi.

Van.: Kus neid pahu mehi siis niipalju on? Oled sa kohanud ühtegi? Igatahes Eestis polnud neid ja oma lapsepõlves ma ei teadnudki, et neid maailmas on. Ei mina lapseana tapmist mänginud ega laskmist. Olime kõik tublid poisid ja kasvasime ausateks meesteks ilma püstoliteta. Kui aga vaenlane tuli ja pidime sõdima, olime parimad laskjad.

Viigi: Pidite olema tublid sõdurid, ega muidu võidupüha pühitseta.

Ilme: Mul on nii kahju, et ma emaga kaasa ei saanud minna. Ilm läheb õhtuks ilusaks.

Viigi: (Läheb vaatab aknast välja). Ei saja enam sugugi. Ütlesin, et läheb ilusaks, aga kas vanad inimesed usuvad lapsi!

Van.: Jaanilaupäev on juba niisugune päev, millal kunagi kindel ei saa olla. Siinsamas on ilus ja juba jälle tuleb mõni saagar. Ei mina mäleta ühtegi kuiva jaaniõhtut. Ei mäleta ega ka nii vihmast, et tuld poleks saanud teha.

Ilme: Ja see on ikka päris tõsi, et kogu maal tehti täna õhtul tulesid?

Van.: Muidugi on tõsi!

Mati: Kas kõik eestlased olid väljas ja tuld ei keelatud teha?

Van.: Kõik olid väljas ja riigivanem ise andis tule meeste kätte, millega süüdata.

Viigi: Kas sa, vanaisa, nägid riigivanemat?

Van.: Kas ma nägin!? - Ma teretasin ise teda kättepidi ja ta süütas minu tõrviku, mille siis mootorrattal kodukülla tõin.

Ilme: Kas igasse külla viidi riigivanema süüdatud tuli?

Van.: Igasse külla! See oli võidutuli, mida hakati süütama pärast Vabadussõda. Tule süütamine jaaniõhtul on aga Eestis vana komme. Jaaniõhtul süüdati märgiks, et see oli kõige valgem. Sellel ööl kohtasid Hämarik ja Koit. Jaaniõõ oli imedeõõ. Sellel ööl õitises sõnajalaõis. (Vanaisa on jutustades uniseks jäänud ja tukastab).

Mati: Jah ma teen, sa oled sellest jutustanud.

Viigi: Ära näid sega, mina tahan sellest kuulda rohkem kui sõjast!

Ilme: Vanaisa, kas sina leidsid kunagi sõnajala õit?

Van.: (Tukub, ei kuule Ilme küsimust).

Mati: Kahju jah, et ei saanud koos isa ja emaga metsa. Oleksime võinud minna metsa otsima.

Ilme: Mida sa siit metsast oleksid otsinud?

Mati: Sõnajala õit!

Viigi: Siinsates metsades ei kasva niiaugust sõnajalga, mis õitseb.

Mati: Kuidas sa tead?

Viigi: Küsisin koolis õpetaja käest järele.

Mati: Meie sõnajalad äisevad.

Ilme: Ei õitse.

Mati: Ema ütles, et jaaniõõl võivad õitseda, sest nad on meie aias.

Ilme: Minu ei usu.

Viigi: Ega siis ei õitse kah, kui ei usu. Peab uskuma, siis õitseavad!

Mati: Meie aias elavad päkapikumehedki!

Ilme: Sa ainult mängid nii, et elavad.

Viigi: Mati ütles, et ta on neid näinud.

Mati: Olengi näinud. Meie aed on väike Eesti ja seal elavad päkapikumehed ja murueidetitred ja kõik, kes olid Eestis.

Ilme: Eks läheme vaatama. Aias on praegu ilus.

Mati: Ärme parem läheme. Sina ei usu ja siis nad endid ei näita.

Viigi: Ka ei usu.

Viigi: Tead mis, Mati, täna on just niisugune õhtu, kus meil pole midagi teha. Isa ja ema ei tule nii ruttu metsast, võidutuld tegemaast koju. Lubame sulle, et me mängime, et me usume. Läheme meie aeda ja usume, et oleme Eestis.

Mati: Hea küll. Aga te ei tohi naerda mind, kui me ei näe päkapikumehi.

Ilme: Ei naera. Me mängime, et me neid näeme.

Viigi: Olge ühena tsa, et vanaisa ei ärkaks. (On muutunud hämaraks, lapsed lähevad tsa ukse poole. Jäävad kokkudes seisima ja vaatavad vanaisa poole. Uksekell heliseb...)

Van.: (Ärkab). Viigi, keegi helistab, eks sa avad!

Viigi: See on vale helin - ma mõtlen, see on kindlasti vale uks, vale inimene. (Uuesti helistatakse).

Van.: Mida sa kõneled, Viigi? See on ju uksekell, sellega ei saa keegi eksida.

Mati: Saab küll eksida. Meile pole keegi tulemas nii hilja ja eestlased on ju täna kõik võidutuld tegemas. (Helistatakse).

Van.: Kardate te ust avada? (Tuaeb ja läheb avama). Ega pole veel hiline aeg. On alles varane õhtu. (Avab).

Tõnn: (Tormab vanaisast mööda mölemas käes mängupüstol). Hai, miks te väljas ei ole?

Mati: Seepärast, et oleme sees.

Rein: Arvasin, et te pole home.

Viigi: Tahtsime just magama minna, on juba õhtu.

Van.: (Imestunult). Magama nii vara!

Viigi: Sina magasid juba, meil hakkas kah uni.

Rein: Magama? Why? Nii vara!

Tõnn: Meil on tarvis "badman", mina olen "policeman".

Ilme: Arvasin, et sina oled pahamees - kahe revolvriga.

Rein: Tulge "outdoor"!

Van.: (Istub tugitooli tagasi). Ilm on selge. Eks te minge väheks ajaks värskesse õhku enne magamaminemist.

Viigi: Ei, meie ei taha minna välja.

Mati: Tõesti ei taha, vanaisa.

Van.: Mina teist küll täna aru ei saa.

Viigi: Täna on ju Eesti Võidupüha, me ei saa minna Ameerika pahu mehi mängima.

Ilme: Miks teie koos isaga metsa ei läinud? Kas ta ei võtnud teid ühes?

Rein: Meie isa on "home".

Tõnn: Kas teie isa ja ema läksid metsa?

Mati: Jah, läksid.

Tõnn: Miks?

Viigi: Läksid jaanilõhtut pidama ja võidutuld süütama.

Rein: Miks?

Mati: Sellepärast et me oleme eestlased ja kui ma suuremaks saan, siis lähen mina ka igal aastal nendega koos.

Ilme: (Viigile). Kuidas me neist lahti saame?

Viigi: (Mõtleb). Katsun neid ära pahandada.

Rein: (Mõtlikult). Minu isa on küll eestlane, aga ta on "tired".

Ta tuli alles töölt.

Viigi: (Energiliselt). Te pole ikka veel eesti keelt selgeks õp-
pitud!

Rein: Ema ütleb, et see pole nii tähtis Ameerikas.

Viigi: Kui teie eesti keelt ei oska, siis meie ei saa teiega mängida.

Van.: Viigi, sa oled täna väga pahas tujus ja käitunud rumalasti. Tulge kõik siia minu juurde, kõnelen teile kodumaast. Reinu ja Tõnni isa-ema on pikad päevad tööl, sellepärast nad ei oska eesti keelt nii hästi kui teie, aga küll nad õpivad. (Lapsed istuvad tujutult vanaisa ümber).

Mati: (On jäänud eemale). Oli neil tarvis täna siia tulla! Mina tahan minna Eestisse!

Van.: Küll me kord läheme! Täna läheme aga mõttes sellel ajal, kui teile jutustan Udumäekuningast, Murueidest ja te tütardest, vanemuisest ja Päkapikeestest. Tule aga siis!

Teine pilt.

Sama õhtu - hiljem. Lavapilt on aed, pöösad, lillepeenrad.

Tõnn ja Rein: (Hiilivad vaikselt pöösa varju ja istuvad). I think, Mati usub vanaisa jutte.

Rein: Kas sina ei usu?

Tõnn: Oled sina aga rumal? Kuidas ma saaksin neid uskuda?

Rein: Tasa! Keegi tuleb!

Tõnn: Peidame end ära, nad ei taha, et oleme nende aias.

Rein: Ma tean. Siin on aga nii ilus ja hea istuda, et ei saa koha tulemata jätta. (Poevad peitu).

Mati: Ehk on paremgi, et jääme nii hiljaks. Imed sünnivad ikka südaõöl, nagu vanaisa jutustas.

Viigi: Kell on pisut enne kahteteist. Tule, Ilme, ruttu! Läheme Matile järele. Tema teab siin iga nurgakest.

Mati: Tulge siia, ma räägin teile, kuhu me läheme.

Ilme: Läheme ju teie maja taga olevasse aeda.

Mati: Ütlesin ju, et teie ei suuda uskuda.

Viigi: Usume, usume, kõnele vaid, et saaksime ette kujutada.

Mati: Kui ema siin lillepeenraid tegi, siis ta ütles, et ehitab meile väiksest Bestit. Sellepärast isa ostiski nii suure maatüki, et oleks hea seda ette kujutada. Siin on Murumäe, nii oli meie talu nimi. Murumäe aed on siin, kus seisame. Aia tega oiid põllud, kus

kasvas palju rukkililli. Põldude taga oli ilus mets ja seepärast isa hoiab neid puud, ei saa ühteigi maha.

Viigi: Ja puude alla istutas ema nurmenukke, kannikesi ja sõna-
jala pöösaid.

Mati: Kui ema aias töötab, kujutab ta ette, et on kodus Murumäel. Käsib minulgi uskuda, et see on Murumäe ja kui ma seda ei saa, siis käsib silmad kinni panna.

Viigi: Teate mis? Seome oma silmad kinni, siis suudame paremini uskuda.

Ilme: Seda teemegi. Meil ongi rätikud õlgadel, aga milleks sina, Mati, seod? (Seovad rätid silmade ette).

Mati: Mina suudan kinni hoida ilma sidumata. Andke mulle käsi! Soo, nüüd läheme Udumäekuningale külla. (Võtab Ilme käest kinni ja astub edasi. Tagapool süttib tuli maas. Udumäekuningas istub tule ääres ja liigutab siisi).

Viigi: Näe, seal ta istubki udus ja valvab Eesti maapöue varasid.

Ilme: Läheme kiisime, kas ta lubab meid oma tule juures soendada.

Udu: Tulge, tulge sooja, lapsed!

Viigi: Kuulete, ta kutsub meid!

Mati: Tere õhtust, Udumäekuningas!

Udu: Tere, tere! Võtke istet, võtke istet! (Lapsed istuvad).

Udu: (Võtab vaikselt, nii et tüdrukud ei saa arugi, rätikud nende silmade eest ära ise kõneldes). Otsite te midagi metsast?

Mati: Tulime sind otsima, Udumäekuningas. Tulime paluma, et näitaksid meile Bestit - meie kodumaad!

Udu: Miks tahate seda praegu näha, kui seal pole vabadust. Ei ole enam vanu kauneid kombeid ega ole kuulda puhast eesti keeltki.

Viigi: Ei, ega me tahagi teda näha nii, nagu ta praegu on, vaid me tahame teda näha sellisena, nagu ta oli varem.

Udu: Ilusatel saatatel kostis Eestis kaunil jaanilõöl, mil põlesid võidutuled, kõlav eesti laul. Kas teie oskate eesti laule?

Ilme: Oskame küll!

Udu: Kas kõik oskate?

Viigi: Jah, me oskame.

Udu: Mida te siis oskate?

Lapsed: (Hakkavad laulma: "Kui Kunglarahvas kuldsele a'al -")

Udu: Te ütlesite, et te oskate kõik, et iga eesti laps oskab

eesti laule.

Mati: Me oskame ju!

Udu: Udumäekuningat ei saa pette. Need kaks poissi seal pöösa taga ei tee suudki lahti.

Mati: (Kargab üle ja jookseb näidatud pöösa poole). Kes on need võõrad, kes on tunginud minu väiksesse Eestisse?

Tõnn: (Tuleb välja). Mina ei ole võõras. Mina olen eestlane.

Viigi: Sina, Tõnn! Miks sa koju ei läinud?

Rein: (Tuleb Tõnni kõrval). Arvasime, et te enam seda ei tule, -

Mati: See on siin täna õhtul Murumäe, meie kodu Eestis ja te ei tohi seda teisiti nimetada.

Ilme: Minge ruttu minema, et me saaksime edssi mängida!

Tõnn: Lubage meid siia jääda, sest siin on nii huvitav!

Rein: Me pole kunagi varem midagi kuulnud Udumäekuningast, kes on nii tark, et näeb seljataha pöösa varju.

Viigi: Te ei uau ju vanaisa jutte Bestist!

Udu: Laske neil tulla tule juurde sooja, sest igaüks ei ole suuteline enne uskuma, kui ta tunneb seda soojust. - Isamaa armastuse jõudu. Need tuled, mis sündatakse täna väljaspool Eestit, mõned väga kaugel Eestist, tunnistavad isamaa armastust. Neist hõogub armastus, mis kasvatab kangelas. Ka need Udumäekuninga tuled endises Eestis ei olnud muud kui puhas isamaa armastus. Kaunia, aendav tuli udus, isamaa kõngastel - seda leidis vaid see, kes seda otsis. Laske usk-

matuil tulla selle tule juurde ja tunda selle imeväärset jõudu!

Mati: (Lapsed on kõik vaiksest tule äärde istunud). Nüüd peate kaasa laulma, muidu ei tule Päkapiikumehed peidust välja!

Viigi: Nemad kardavad vööraid. (Hakkavad uuesti laulma).

Murueidetütred: (Ilmuvad laulu lõppedes ja tantsivad või mängivad ringmängu. Pärast pisut aega liikumist laulavad):

Tulge, oh tulge, me õksed, tuule tiivul tantsime.
tulge, Taara tütrekesed, Tulge, oh tulge, me õksed,
tulge, me ringi ringime, tulge, Taara tütrekesed!

(Lavastaja leidku meeldiv viis).

Lapsed: (Ühinevad Murueidetütardega ringmänguks).

Viigi: (Ringmängu lõppedes kaovad Murueidetütred metsa). Ärge minge veel!

Ilme: Läheme nendega kaasa!

Udu.: Ei, seda te ei tohi! Tulge siia minu juurde! (Istuvad).

Mati: Ei teadnudki, et mängida ja tantsida on nii kaunis!

Rein: Nüüd ütlen isale, et teie si...

Mati: Kus kohas?

Rein: Et Murumäel elavad tõesti Murueidetütred ja et see on nii ilus, et nad siin elavad!

Udu.: Ma teadsin, et see teile meeldib. (Hakkab kostma marsimusi).

Päkapiikumehed: (Tulevad marsides tööriistad seljas - ise kooris kõneldes).

Nüüd töö ja tegevus te jätk	Ka sinul, kuningas, aeg minna
ja puhkusele kohe tõtke.	nüüd tagas' salariiki sinna,
Koit Hämariikul pöörand selja,	kus eluseadused nii vanad
tuul ärgand, silub põllul vilja.	ja kindlad, muutmatud on tavad.
Me toimetused korras juba -	Me sinu riigi teenrid tublid.
sai abi putukas ja uba.	meil seljas labidad ja kablid.
Muld kohev, kastepärleist niiske,	Nüüd loodust puhastada lase!
poind kerke koguda noid piiske!	Näe, kustunud su tule-ase.

(Viimaste salvide juures ajavad tule-ase me laiali. Udumäekuningas kaob juba siis, kui temast jutt algab. Päkapiikumehed võivad tantsida või marssida ja kaovad siis metsa).

Viigi: (Alguses lapsed istuvad nagu magama uinunud. Lava on muutunud valgenaks). Mati, Mati! Läheme ruttu tuppa, enne kui isa ja ema koju jõuavad!

Tõnn: Rein, kuidas me nüüd tuppa saame, et isa ja ema ei ärkaks!

Rein: Eks me kõnele, et olime Murumäel ja tantsisime Murueidetütardega.

Ilme: Parem ärge rääkige, ega vanad inimesed ei usu. Õelge, et mängisime ja jäime magama.

Rein: Kaa me tohime õhtul tulla jälle siia - Murumäele?

Mati: Tulge jah! Siis mängime mõnda teist "talu päeva".

Tõnn: Mis "talu päeva"?

Viigi: Mõnda eesti päeva.

Ilme: Sa, Mati, võid vanaisal lasta jutustada, õpi selgeks ja siis õhtul mängime!

Mati: Kahju, et me võidutuld ei saanud süüdata!

Rein: Me ei tohi ju veel tuld teha, oleme liiga noored.

Viigi: Kas te ei mäleta siis, mida Udumäekuningas ütles?

Mati: Et, et võidutuli on isamaa armastus.

Viigi ja Ilme: Et võidutuled süüdatakse nüüd isamaa armastuse täheks ja et Udumäekuninga tulel on sama tähendus.

Mati: Nii et, kui lapsed tuld süüdata ei sa, siis teeb seda Udu-mäekuningas, kui lapsed seda südamest soovivad.

Tõnn: (Tõmbab Reinu käest). Head und!

Ilme ja teised: Head und ja ärge unustage, mida nägite Murumäel Eestist!

E E S R I I E I

Väljaandja: Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides.

Toimetaja: Mag. Ants Roos.

Foto-osaetükk: P. Kõlvik.

Printed in U. S. A.